

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับประถมศึกษา  
จังหวัดชลบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวิธีการดำเนินการ  
วิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา  
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ใน 5 สหวิทยาเขต ได้แก่  
สหวิทยาเขตสามมุก-บางปลาสร้อย สหวิทยาเขตเมืองพระรถ สหวิทยาเขตบ้านบึง สหวิทยาเขต  
เจ้าพระยาศรีราชา สหวิทยาเขตอุดมศักดิ์ จำนวน 32 โรงเรียน รวม 275 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่  
ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากกลุ่มประชากรข้างต้น ซึ่งได้มาจากการใช้สูตรคำนวณหาจำนวน  
กลุ่มตัวอย่างของ ยามานะ (Yamane, 1967, pp. 886-887) โดยให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มได้  
ที่ระดับ .05 หรือ ร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น  
(stratified random sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 87) ได้กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน  
วิชาสังคมศึกษาจาก 5 สหวิทยาเขต จำนวน 18 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 163 คน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูสังคมศึกษาในโรงเรียน  
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนมีลักษณะเป็น

เป็นแบบเติมคำ และสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาของครูสังคมศึกษามีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1965 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2536, หน้า 156-157)

### การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วพิจารณาสร้างแบบสอบถามประกอบด้วยพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน 9 ด้าน ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ และวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

1.3 การจัดสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

1.4 การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

1.5 การมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ กระบวนการกลุ่ม และทักษะกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน

1.6 การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง บุคคล องค์กร สถาบันในท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

1.7 การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนด้วยการประเมินผลตามสภาพจริง

1.8 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

1.9 การประชาสัมพันธ์รูปแบบการสอนของสถานศึกษา

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา การใช้สำนวนภาษา และรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม ตลอดจนความชัดเจน ความถูกต้องและความเหมาะสมในการใช้สำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมตามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย

3.1 นางกาญจนา มณีแสง รองศาสตราจารย์และอาจารย์พิเศษประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 นายสุนทร บำเรอราช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นางเพ็ญสินี พยัคฆเดชพาน อาจารย์ประจำหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะแล้ว นำเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและเหมาะสมของสำนวนภาษา และนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ( $r_{xy}$ ) แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 313-314) โดยวิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม ของข้อที่เหลือ (item - total correlation) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .245 - .776 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ : alpha - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .951 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

## การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

### 1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ให้กับผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จาก 18 โรงเรียน จำนวน 163 คน

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวพร้อมแบบสอบถาม จำนวน 163 ฉบับ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จาก 18 โรงเรียน จำนวน 163 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

### 2. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ และคัดเลือกรเฉพาะแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. เมื่อได้ข้อมูลแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาจัดหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ประสิทธิภาพในการสอนสังคมศึกษาและสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ของตัวแปรประสิทธิภาพในการสอนสังคมศึกษาและสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี มาดำเนินการดังนี้

2.1 นำข้อมูลจำนวน 52 ข้อมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ครูสังคมศึกษามีพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ครูสังคมศึกษามีพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ครูสังคมศึกษามีพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการ

ปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ครูตั้งคมีศึกษามีพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ครูตั้งคมีศึกษามีพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1 หาค่าเฉลี่ย (mean :  $\bar{X}$ ) โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อเพื่อทราบระดับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูตั้งคมีศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลโดยถือเกณฑ์การแปลผลของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ครูตั้งคมีศึกษามีระดับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ครูตั้งคมีศึกษามีระดับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ครูตั้งคมีศึกษามีระดับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ครูตั้งคมีศึกษามีระดับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ครูตั้งคมีศึกษามีระดับพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับน้อยที่สุด

ในกรณีที่ครูตั้งคมีศึกษาไม่ได้ดำเนินการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษานำข้อมูลมาตรวจให้ระดับคะแนน 0 จากนั้นหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation :  $S.D.$ ) เพื่อทราบการกระจายของพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม เป็นรายด้าน รายข้อ และนำเสนอผลในรูปของตารางประกอบความเรียง

2.3 ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครูตั้งคมีศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งคมีศึกษา และสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษต่างกันด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test for independent samples) เป็นรายด้าน แล้วนำเสนอผลในรูปของตารางประกอบความเรียง

## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแบบ SPSS for windows version 10.07 ดังนี้

### 1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ( $r_{xy}$ ) แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 313-314) โดยวิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม (item – total correlation)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ : alpha - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

### 2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 35, 36, 64, 65) ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (mean :  $\bar{X}$ )

2.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation :  $S.D.$ )

### 3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 173) ได้แก่

3.1 การทดสอบค่าทีแบบอิสระ (t-test for independent samples)